Community Health; Vol.5 No.1; 2018 ISSN 2423-4702, http://journals.sbmu.ac.ir/ch

Original Article

The Investment Model of Relationship Commitment: Factor Analysis, Reliability, and Validity

Mehdi Ghezelsefloo[1]*, Sayed-Hadi Sayed-Alitabar[2], Mozhgan Mirza[1], Maryam Vashghani-Farahani[3]

1. Assistant Professor of Psychology, Department of Psychology, Gonbad Kavous University, Gonbad Kavous, Iran
2. PhD Candidate of Career Counseling, Faculty of Psychology & Educational Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran
3. Master of Clinical Psychology, Islamic Azad University of Arak, Arak, Iran

*Corresponding Author: Mehdi Ghezelsefloo, Department of Psychology, Gonbad Kavous University, Gonbad Kavous, Iran
Email: m.ghezelsefloo@gonbad.ac.ir

Received: 31 August 2017 **Accepted:** 24 October 2017 **Published:** 4 April 2018

How to cite this article:
Ghezelsefloo M, Sayed-Alitabar S-H, Mirza M, Vashghani-Farahani M. Confirmatory Factor Analysis, Reliability, and Validity Investment Model Scale Couples Relationship. Community Health. 2018;5(1):57-66. DOI: http://dx.doi.org/10.22037/ch.v5i1.18382.

Abstract

Background and Objectives: The investment model depicts the theory of interdependence and uses interconnected structures to analyze the tendency to maintain a relationship. The aim of this study was to examine the factor structure, reliability and validity of the scale of the investment model of relationship commitment among couples in Tehran.

Material and Method: This study was a descriptive study with correlation design. Participants included couples with middle-aged children in Tehran. Cluster random sampling method was used in the study. Data were collected via the investment model of relationship commitment questionnaire which was developed by Rusbult. To validate the questionnaire, construct validity, confirmatory factor analysis, and convergent validity were used. To test the reliability of the questionnaire, Cronbach's alpha and retest reliability coefficient were used.

Results: Responses of 420 participants, 250 women and 170 men, were analyzed. The Cronbach's alpha coefficient was 0.97 for satisfaction subscales, 0.87 the quality of the alternatives, 0.85 the investment in the relationship, and 0.67 the marital commitment. Test re-test coefficient in a two-week interval was 0.94 for the subscales of satisfaction, 0.86 the quality of the alternatives, 0.82 the investment rate, and 0.67 the personal commitment. Correlation coefficients showed that marital adjustment scale had a significant correlation of 0.84 with satisfaction subscales, 0.29 substitute quality, 0.55 investment rate, and 0.77 personal commitment, which indicates a convergent validity, $P<0.01$. The factor structure of the scale of the investment model was confirmed using a confirmatory factor analysis.

Conclusion: The confirmatory factor structure, reliability and validity of the investment model of relationship commitment were acceptable for research and diagnostic applications.

Keywords: Investment Capital Scale, Reliability, Validity, Factor Structure

مقاله اصیل | سلامت اجتماعی | دوره ۵ ، شماره۱ ، زمستان ۱۳۹۶، صفحات ۵۷ تا ۶۶، http://ch.sbmu.ac.ir

ساختار عاملی، پایایی و روایی پرسشنامه مدل سرمایه‌گذاری در روابط بین زوجین

مهدی قزلسفلو[1*]، سید هادی سیدعلی‌تبار[2]، مژگان میرزا[1]، مریم واشقانی‌فراهانی[3]

۱. استادیار روانشناسی، گروه روانشناسی دانشگاه گنبد کاووس، گنبد کاووس، ایران
۲. دانشجوی دکترا مشاوره شغلی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
۳. کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اراک، اراک، ایران

*نویسنده مسئول: مهدی قزلسفلو، استادیارگروه روانشناسی دانشگاه گنبد کاووس، گنبد کاووس، ایران
Email: m.ghezelsefloo@gonbad.ac.ir

تاریخ دریافت: شهریور ۱۳۹۶ تاریخ پذیرش: آبان ۱۳۹۶

چکیده

زمینه و هدف: مدل سرمایه‌گذاری، نظریه وابستگی متقابل را به تصویر می‌کشد و ساختارهای به هم وابسته‌ای را به منظور تحلیل گرایش به تداوم یک رابطه به کار می‌گیرد. هدف مطالعه حاضر، تعیین ساختار عاملی، پایایی و روایی مقیاس پرسشنامه سرمایه‌گذاری در رابطه بین زوجین شهر تهران بود.

روش و مواد: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی با طرح همبستگی بود. جامعه این مطالعه شامل کلیه زوجین دارای فرزند مقطع راهنمایی در شهر تهران بود که از بین آنها ۴۲۰ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزارپژوهش مقیاس مدل سرمایه‌گذاری و پرسشنامه سازگاری زناشویی بود. برای بررسی اعتبار پرسشنامه از اعتبار سازه (تحلیل عاملی تأییدی) و اعتبار همگرا استفاده شد. برای بررسی پایایی پرسشنامه از روش آلفای‌کرونباخ و ضریب پایایی بازآزمون استفاده شد.

یافته‌ها: تعداد ۲۵۰ (۵۹/۵٪) نفر از شرکت کنندگان زن و ۱۷۰ (۴۰/۵٪) نفر مرد بودند. ضریب آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های رضایت از رابطه ۰/۹۷، کیفیت جایگزین‌ها ۰/۸۷، میزان سرمایه‌گذاری در رابطه ۰/۸۵ و تعهد زناشویی ۰/۶۸ و همچنین ضریب بازآزمایی آن در فاصله دو هفته‌ای برای خرده مقیاس رضایت از رابطه ۰/۹۴، کیفیت جایگزین‌ها ۰/۸۶، میزان سرمایه‌گذاری در رابطه ۰/۸۲ و تعهد شخصی ۰/۶۷ به دست آمد. بررسی ضرایب همبستگی نشان داد که مقیاس سازگاری زناشویی با خرده مقیاس‌های رضایت از رابطه ۰/۸۴، کیفیت جایگزین‌ها ۰/۲۹-، میزان سرمایه‌گذاری ۰/۵۵ و تعهد شخصی ۰/۷۷ همبستگی معنی‌داری دارد که این رابطه بیانگر روایی همگرای مقیاس مدل سرمایه‌گذاری است (P<۰/۰۱). ساختار عاملی مقیاس مدل سرمایه‌گذاری با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، مورد تأیید قرارگرفت.

نتیجه‌گیری: ساختار عاملی تأییدی، پایایی و روایی مقیاس مدل سرمایه‌گذاری برای کاربردهای پژوهشی و تشخیصی در حد قابل قبول بود.

واژگان کلیدی: مقیاس مدل سرمایه‌گذاری، پایایی، روایی، ساختار عاملی

مقدمه

خانواده اصلی‌ترین هسته هر جامعه و کانون حفظ سلامت و بهداشت روانی است و نه تنها محل تأمین نیازهای عاطفی، مادی، تکاملی و معنوی اعضای خود است بلکه مبدأ بروز عواطف انسانی و کانون صمیمانه‌ترین روابط و تعاملات بین فردی نیز می‌باشد. در واقع هر ازدواج موفق سه رکن اساسی تعهد، جاذبه و تفاهم دارد که تعهد به عنوان یکی از عوامل حیاتی در رشد و ثبات روابط شخصی، مشخص شده است (۱). تعهد نقش حیاتی در موفقیت یا شکست ازدواج‌ها بازی می‌کند و به تفسیر اینکه چرا بعضی روابط پایان

می‌یابند و بعضی دیگر نه، کمک می‌کند (۲). همچنین Clements و Swensen، تعهد به همسر را قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده کیفیت زندگی زناشویی می‌دانند (۳). شاید تعهد قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده کیفیت زندگی زناشویی است، زیرا همان‌طور که Stanley بیان می‌کند، تعهد با ارتباط بهتر، شادی بیشتر و رفتار سازنده در زمان مشکلات، ارتباط دارد (۴). تعهد به‌عنوان قصد فردی برای حفظ و نگهداری دلبستگی روانشناختی به رابطه و همسر و یک جهت‌گیری طولانی مدت نسبت به رابطه و تمایل به ادامه رابطه تعریف شده است (۵). سطوح بالای تعهد زناشویی با ابراز عشق بیشتر، سازگاری و ثبات زناشویی بالاتر، مهارت‌های حل مسئله مناسب‌تر و رضایت زناشویی رابطه دارد (۸-۶). تعهد همچنین نشان‌دهنده طولانی مدت بودن و دوام روابط هست (۱) و سطوح بالای تعهد، ثبات روابط را برای بیش از پنج سال (۹)، هفت سال (۱۰) و ۱۵ سال پیش‌بینی می‌کند (۱۱).

تعهد زناشویی حدی است که در آن افراد دیدگاه بلند مدتی روی ازدواجشان دارند، برای رابطه‌شان فداکاری می‌کنند، برای حفظ، تقویت و همبستگی اتحادشان گام برمی‌دارند و با همسرشان حتی هنگامی‌که ازدواجشان پاداش‌دهنده نیست، می‌مانند (۱۲). Arriaga و همکاران نیز تعهد زناشویی را به معنای تمایل فرد جهت حفظ دائمی ازدواج و وفادار ماندن به همسر، خانواده و ارزش‌ها تعریف کرده‌اند و آن را شامل اجزای رفتاری، شناختی و عاطفی دانسته‌اند (۵). یکی از نظریه‌های موجود درباره تبیین تعهد زناشویی، مدل سرمایه‌گذاری Rusbult است (۱۳). مدل سرمایه‌گذاری، نظریه وابستگی متقابل را به تصویر می‌کشد و ساختارهای به هم وابسته‌ای را به منظور تحلیل گرایش به تداوم یک رابطه به کار می‌گیرد. Rusbult مدل سرمایه‌گذاری را بر مبنای تئوری وابستگی متقابل برای پیش‌بینی تعهد و ثبات در روابط عاشقانه طراحی کرد (۱۳). بر طبق مدل سرمایه‌گذاری، تعهد از سه عنصر سطح رضایت از رابطه، کیفیت جایگزین‌ها و میزان سرمایه‌گذاری در رابطه تأثیر می‌پذیرد.

سطح رضایت از رابطه، Satisfactio Level: در این مدل سطح رضایت به معنای تجربه احساسات مثبت در مقابل احساسات منفی در یک رابطه است. سطح رضایت بستگی به این دارد که همسر یا طرف مقابل تا چه حد نیازهای دیگری را برطرف می‌سازد (۱۴). افراد زمانی احساس رضایت دارند که رابطه‌شان پاداش‌های زیاد و هزینه‌های کمی برای آنها داشته باشد. پاداش‌ها می‌تواند چیزهای باشد که به وسیله همسر و یا رابطه فراهم گردد که لذت‌بخش است، مثل لذت جنسی یا حمایت اجتماعی، هزینه‌ها به همسر یا رابطه که فرد آن را دوست ندارد نسبت داده می‌شود، مثل فراوانی تعارض‌ها یا فشارهای مالی (۱۵).

کیفیت جایگزین‌ها، Quality of Alternative: بر طبق مدل سرمایه‌گذاری، کیفیت جایگزین‌ها دومین پیش‌بینی‌کننده مهم تعهد است. کیفیت جایگزین‌ها به معنای مطلوبیت ادراک شده از بهترین جایگزین‌ها برای یک رابطه است. کیفیت جایگزین‌ها به ارزیابی ذهنی افراد از هزینه و پاداش‌های که در خارج از رابطه جاری‌اش به دست می‌آورد اشاره دارد، شامل پیدا کردن یک شریک دیگر، صرف زمان با دوستان و خانواده، یا صرف زمان به‌تنهایی (۸ و ۱۵).

میزان سرمایه‌گذاری در رابطه، Investment Size: سومین عاملی که بر طبق مدل سرمایه‌گذاری، تعهد از آن تأثیر می‌پذیرد، میزان سرمایه‌گذاری است. میزان سرمایه‌گذاری به اندازه و اهمیت منابعی اشاره دارند که به رابطه وابسته‌اند، منابعی که با پایان یافتن رابطه ارزش آنها کاهش می‌یابد و یا اینکه از دست می‌روند. برای توسعه و رشد یک رابطه، همسران منابع زیادی را به‌طور مستقیم به امید رشد و توسعه رابطه‌شان سرمایه‌گذاری می‌کنند (۱۶). با این حال بعضی سرمایه‌گذاری‌ها غیرمستقیم هستند که با پایان یافتن رابطه از بین می‌روند، مانند دوستی‌های متقابل، هویت شخصی، بچه‌ها یا دارایی‌های مشترک که وابسته به وجود رابطه هستند (۱۷). منابع سرمایه‌گذاری شده باعث رشد تعهد می‌شوند زیرا عمل سرمایه‌گذاری هزینه پایان دادن به رابطه را افزایش می‌دهد و به‌عنوان قدرت روانشناختی برای ادامه رابطه عمل می‌کند (۱۸). قوی بودن تعهد در یک رابطه عاشقانه با احساس رضایت افراد از رابطه در ارتباط است (۸). اگر چه افراد راضی تمایل بیشتری به متعهد ماندن دارند، افراد ناشاد گاهی اوقات می‌خواهند رابطه‌شان ادامه پیدا کند. برای مثال، یک فرد ممکن است احساس کند که در یک زندگی بدون عشق گیر افتاده است، اما به خاطر اینکه از مشکلات مالی و زندگی تنهایی اجتناب کند در آن رابطه می‌ماند. این مثال نشان می‌دهد که رضایت تنها عامل پیش‌بینی‌کننده تعهد نیست.

به‌طور خلاصه، بر طبق مدل سرمایه‌گذاری افرادی که سطح رضایت بالایی دارند و سرمایه‌گذاری آنها در رابطه بسیار زیاد است و جایگزین‌های جذاب کمی دارند، سطح بالایی از تعهد در روابط عاشقانه خود را گزارش می‌دهند. مطالعات Rusbult و همکاران (۱۴) Impett و همکاران (۱۸)، نشان داده‌اند که سطح رضایت از رابطه، کیفیت جایگزین‌ها و میزان سرمایه‌گذاری‌های پیش‌بینی‌کننده‌های تعهد زناشویی هستند.

Rusbult و همکاران مقیاس مدل سرمایه‌گذاری را تهیه کردند (۱۹). این مقیاس دارای چهار خرده مقیاس، سطح رضایت از رابطه، کیفیت جایگزین‌ها، میزان سرمایه‌گذاری و خرده مقیاس تعهد است. نتایج مطالعات نشان داده‌اند که مدل سرمایه‌گذاری یکی از مدل‌های مؤثر در پیش‌بینی تعهد و ماندگاری روابط عاشقانه است (۲۰). بر طبق مدل سرمایه‌گذاری، افرادی که سطح رضایت بالایی از روابط خود دارند، در روابط خود سرمایه‌گذاری بالایی می‌کنند و جایگزین‌های دیگر برای داشتن رابطه را کمتر جذاب می‌بینند و به روابط زناشویی و عاشقانه خود متعهد می‌مانند (۲۱). در مجموع بر اهمیت نقش مؤلفه‌های مدل سرمایه‌گذاری در بهبود و استحکام روابط زناشویی تأکید شده است. از این رو به نظر می‌رسد ضرروی است که پژوهشگران و متخصصان بالینی، این مؤلفه را در بررسی آسیب‌شناسی خود و به عبارتی دیگر در دلایل موفقیت یک ازدواج، مورد توجه قرار دهند. برای رسیدن به این مهم، نخستین گام آماده‌سازی یک شاخص مناسب برای ارزیابی میزان یا ظهور این مؤلف‌ها در یک رابطه زناشویی است. مقیاس مدل سرمایه‌گذاری که توسط Rusbult و همکاران (۱۹) ساخته شده است یک ابزار پرکاربرد برای سنجش تداوم و قوام زندگی‌های زناشویی و شناخت مؤلفه‌های تأثیرگذار در این مقوله است.

در این مقیاس برای خرده مقیاس‌های سطح رضایت از رابطه، کیفیت جایگزین‌ها و میزان سرمایه‌گذاری دو نوع سؤال وجود دارد: ۱) آیتم‌های آماده‌سازی که به همراه هر یک از خرده مقیاس‌های ذکرشده می‌آید. ۲) آیتم‌های کلی که هریک از خرده مقیاس‌های، پرسشنامه را اندازه‌گیری می‌کنند. سؤالات آماده‌سازی شرکت‌کنندگان برای پاسخگویی به سؤالات اصلی خرده مقیاس‌ها به‌وسیله فعال‌کردن افکار شرکت‌کننده درباره هر یک از خرده مقیاس‌ها طراحی شده‌اند. بنابراین سؤالات آماده‌سازی جهت افزایش درک نسبت به سؤالات کلی تدوین شده است. نتایج نشان داده است که روایی و پایایی آزمون به همراه سؤالات آماده‌سازی بیشتر است (۱۸). آیتم‌های کلی سؤالات کلی خرده مقیاس‌ها بر مبنای مدل سرمایه‌گذاری طراحی‌شده‌اند. خرده مقیاس‌های میزان رضایت از رابطه، کیفیت جایگزین‌ها و میزان سرمایه‌گذاری هرکدام دارای پنج سؤال هستند و خرده مقیاس تعهد شخصی دارای هفت سؤال است. جوابگویی به سؤالات در مقیاس لیکرت (کاملاً مخالف=۰ تا کاملاً موافق=۸) است Rusbult و همکاران پایایی خوبی را برای خرده مقیاس‌های پرسشنامه مدل سرمایه‌گذاری گزارش کرده‌اند. آلفای کرونباخ از ۰/۹۱ برای خرده مقیاس سطح تعهد شخصی، ۰/۹۲ برای خرده مقیاس سطح رضایت، ۰/۸۲ برای کیفیت جایگزین‌ها و ۰/۸۴ برای خرده مقیاس میزان سرمایه‌گذاری گزارش کرده‌اند (۱۹). همچنین Rodrigues و Lopes روایی و پایایی نسخه کوتاه مقیاس مدل سرمایه‌گذاری را مورد تأیید قرار داد (۱۷).

با توجه به اهمیت حفظ ازدواج و روابط زناشویی و افزایش روز افزون طلاق در جامعه ایران، لزوم داشتن ابزاری برای شناسایی مؤلفه‌های که می‌تواند به حفظ، ماندگاری و دوام زناشویی کمک کند، ضروری می‌نماید. به نظر می‌رسد استفاده از مقیاس مدل سرمایه‌گذاری ابزار مناسبی برای شناسایی فاکتورهای تأثیرگذار در رابطه زناشویی است و با توجه به آن که ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه در فرهنگ ایرانی مورد بررسی قرار نگرفته، هدف مطالعه حاضر تعیین ساختار عاملی، پایایی و روایی مقیاس مدل سرمایه‌گذاری در رابطه زوجین دارای فرزند مقطع راهنمایی در شهر تهران بود.

روش و مواد

مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی همبستگی بود. جامعه مطالعه کلیه زوجین دارای فرزند در مقطع راهنمایی در شهر تهران بود. ۴۲۰ (۲۵۰ زن و ۱۷۰ مرد) شرکت‌کننده متأهل با فرزندان در مقطع راهنمایی به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. به این صورت که ابتدا از میان مناطق آموزش و پرورش شهر تهران به طور تصادفی دو منطقه ۵ و ۱۰ انتخاب شدند. سپس با مراجعه به اداره کل آموزش و پرورش این دو منطقه و پس از تهیه فهرست کلیه مدارس مقطع راهنمایی این مناطق از میان مدارس به طور تصادفی چهار مدرسه (شهید روستایی و شهید خرازی از منطقه پنج و ارشاد و پاسداران انقلاب از منطقه ۱۰) و

از هر مدرسه به صورت تصادفی ساده، سه کلاس که کلیه دانش‌آموزان در هر کلاس به عنوان نمونه انتخاب شدند. سپس پرسشنامه‌ها به همراه یک برگ در مورد اهداف مطالعه و فرم رضایت‌نامه کتبی برای والدین دانش‌آموزان توسط فرزندان ارسال گردید که از این تعداد ۴۲۰ پرسشنامه برگردانده شد. شرکت در مطالعه کاملا آزادانه بود و مشارکت کنندگان الزامی برای تکمیل پرسشنامه‌ها نداشتند. اطلاعات محرمانه باقی می‌ماند.

در مورد حجم نمونه، Bryant و Yarnold با توجه به تعداد گویه‌های مقیاسی که قرار است ساختار عاملی آن بررسی شود، به ازای هر گویه حداقل پنج نفر را به عنوان حجم نمونه لازم در مطالعه پیشنهاد می‌کنند (۲۲). همچنین Homan و Asghari حداقل حجم نمونه را ۲۵۰ نفر و تعداد ۵۰۰ نفر را برای تحلیل مطلوب می‌دانند. بر این اساس در مطالعه حاضر تعداد ۴۲۰ نفر شرکت داده شدند (۲۳).

مقیاس مدل سرمایه‌گذاری، (Investment Model Scale): این مقیاس یک ابزار خود گزارش‌دهی است که دارای سه سؤال آماده‌سازی و ۲۲ سؤال اصلی است (۱۹). این پرسشنامه با شش سؤال (یک سؤال آماده‌سازی و پنج سؤال اصلی) چهار خرده مقیاس سطح رضایت از رابطه، شش سؤال (یک سؤال آماده‌سازی و پنج سؤال اصلی) کیفیت جایگزین‌ها، شش سؤال (یک سؤال آماده‌سازی و پنج سؤال اصلی) میزان سرمایه‌گذاری و هفت سؤال تعهد شخصی را می‌سنجد.

نمره‌گذاری در این مقیاس به روش لیکرت ۸ گزینه‌ای (کاملاً مخالف=۰ تا کاملاً موافق=۸) تعیین می‌شود. Rusbult و همکاران پایایی خوبی را برای خرده مقیاس‌های مقیاس سرمایه‌گذاری گزارش کرده‌اند. آلفای کرونباخ از ۰/۹۱ برای خرده مقیاس سطح تعهد شخصی، ۰/۹۲ برای خرده مقیاس سطح رضایت، ۰/۸۲ برای کیفیت جایگزین‌ها و ۰/۸۴ برای خرده مقیاس میزان سرمایه‌گذاری گزارش شده است (۱۹). همچنین Impett و همکاران آلفای کرونباخ را برای خرده مقیاس سطح رضایت ۰/۸۲، برای خرده مقیاس کیفیت جایگزین‌ها ۰/۴۷، خرده مقیاس میزان سرمایه‌گذاری ۰/۷۲ و برای خرده مقیاس تعهد ۰/۸۷ گزارش کرده‌اند (۱۸). Rusbult و همکاران، ضریب همبستگی مقیاس مدل سرمایه‌گذاری با سازگاری زناشویی بین خرده مقیاس تعهد شخصی، سطح رضایت از رابطه، کیفیت جایگزین‌ها و میزان سرمایه‌گذاری در رابطه با سازگاری زناشویی به ترتیب ۰/۵۶، ۰/۶۸، ۰/۳۱- و ۰/۲۴ گزارش کردند (۱۹).

مقیاس سازگاری زناشویی، (Dyadic Adjustment Scale): این مقیاس در سال ۱۹۷۶ توسط Spanier طراحی شده است (۲۴). یک ابزار ۳۲ سؤالی برای ارزیابی کیفیت رابطه زناشویی ازنظر زن و شوهر یا هر دو نفری است که با هم زندگی می‌کنند. این ابزار چهار بعد را می‌سنجد، رضایت دو نفری، همبستگی دو نفری، توافق دو نفری و ابراز محبت است. نمره نهایی میزان سازگاری زناشویی از جمع کردن نمره‌های فرد در تمامی پرسش‌ها و خرده مقیاس‌ها به دست می‌آید. Sanaei آلفای کرونباخ کل مقیاس را ۰/۹۶ گزارش داده و در مطالعه او همسانی درونی خرده مقیاس‌ها به ترتیب عبارت‌اند از: رضایت دو نفری ۰/۹۴، همبستگی دو نفری ۰/۸۱، توافق دو نفری ۰/۹۰ و ابراز محبت ۰/۷۳ (۲۵). Spanier به منظور به دست آوردن اعتبار سازه مقیاس سازگاری زناشویی، از مقیاس سازگاری زناشویی Locke–Wallace استفاده کرد، همبستگی بین این دو مقیاس در میان افراد متأهل ۰/۸۶ و در میان افراد طلاق گرفته ۰/۸۸ بود (۲۴).

نسخه اصلی مقیاس مدل سرمایه‌گذاری از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه شد و توسط چهار تن از اساتید روانشناسی و مشاوره دانشگاه اصفهان و شهید بهشتی مورد بازبینی قرار گرفت. سپس ترجمه فارسی آن توسط یک مترجم که نسخه اصلی پرسشنامه را رویت نکرده بود، به انگیسی برگردانده شد (باز ترجمه). مجدداً دو نسخه انگلیسی ازنظر تفاوت‌ها با یکدیگر مورد مقایسه قرار گرفتند. سپس آیتم‌های پرسشنامه در گروهی متمرکز متشکل از ۱۰ مرد و ۱۰ زن، یک به یک خوانده شد و هرگونه ابهام در آیتم‌ها مورد بررسی و اصلاح قرار گرفت. پس از انجام این مراحل پرسشنامه در بین گروه نمونه توزیع شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار لیزرل مورد تحلیل قرار گرفت.

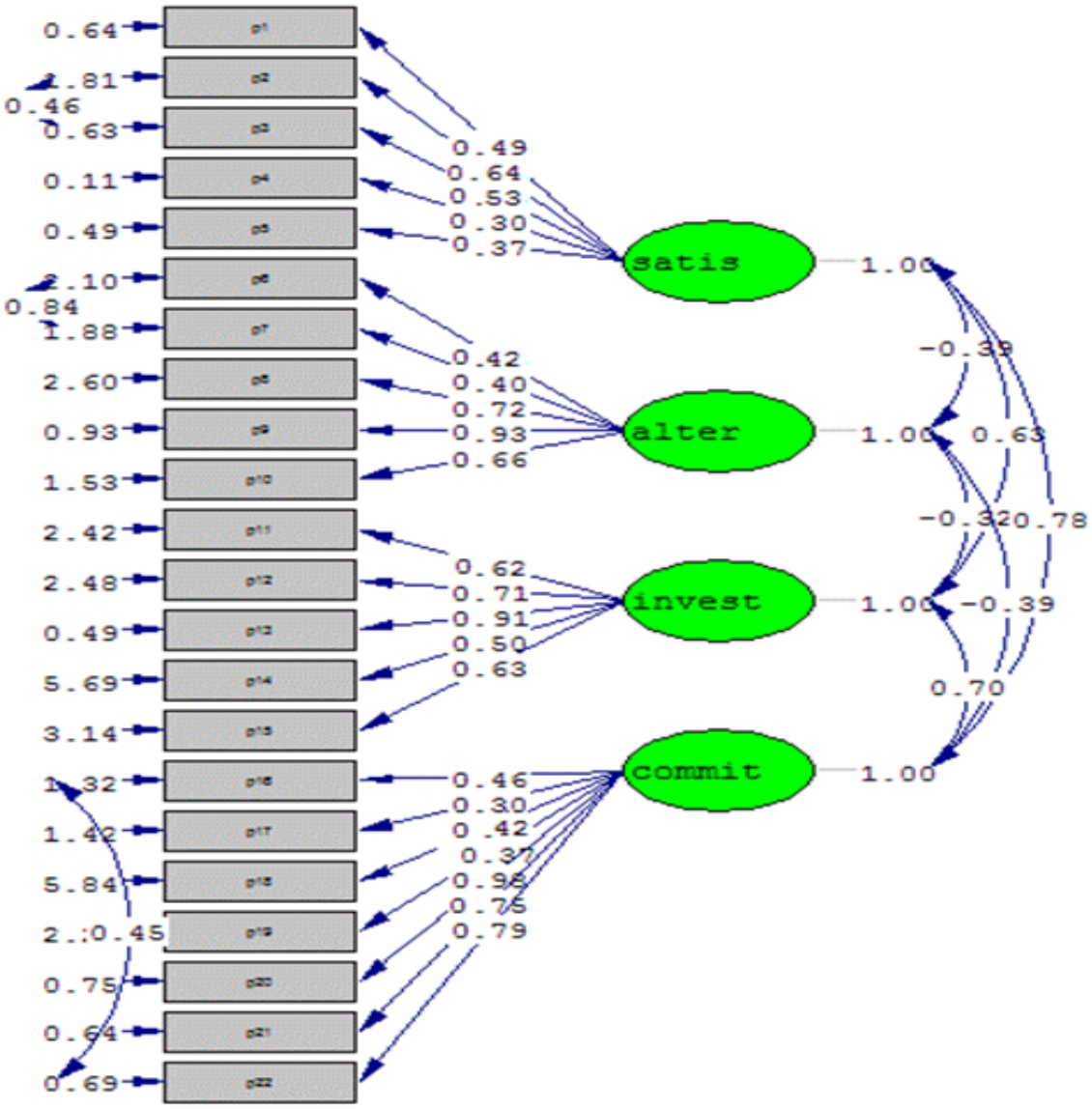
یافته‌ها

تعداد افراد شرکت‌کننده در مطالعه ۴۲۰ نفر بود که ۲۵۰ (۵۹/۵٪) نفر آنها زن و ۱۷۰ (۴۰/۵٪) نفر مرد بودند. میانگین (انحراف معیار) سن زنان (۷/۱) ۴۰ و مردان (۸/۸) ۴۲/۳ سال بود. همچنین میانگین (انحراف معیار) مدت زمان ازدواج افراد شرکت‌کننده (۴/۶) ۱۴/۱ بود. تحصیلات ۴۹ (۱۱/۷٪) نفر از شرکت‌کنندگان دیپلم، ۸۹ (۲۱/۲٪) نفر فوق‌دیپلم، ۱۶۹

(۴۰/۲٪) نفر لیسانس، ۹۸ (۲۳/۳٪) نفر فوق لیسانس و ۱۵ (۳/۶٪) نفر دکترا بود.

برازش آماری مدل اندازه‌گیری داده‌های مطالعه با استفاده از نرم‌افزار LISREL مورد بررسی قرار گرفت. مدل مورد بررسی شامل مقیاس مدل سرمایه‌گذاری با بار شدن ۲۲ گویه روی چهار عامل شامل: سطح رضایت از رابطه (پنج سؤال)، کیفیت جایگزین‌ها (پنج سؤال)، اندازه سرمایه‌گذاری (پنج سؤال) و تعهد شخصی (هفت سؤال)، بود. در جدول شماره ۱ بارهای عاملی، خطای استاندارد برآورد پارامترها، ناحیه بحرانی پارامترها ارائه شده است. با توجه به نقض مفروضه نرمال بودن از روش بیشینه درست نمایی مقاوم در برابر نقض مفروضه نرمال بودن توزیع برای برآورد مدل و از شاخص‌های زیر برای برازش مدل استفاده شد: شاخص Satorra-Bentler chi-square (S-Bχ2)، شاخص نسبت مجذور خی بر درجه آزادی (χ2/df)، شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص نیکویی برازش انطباقی (AGFI)، شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI)، خطای ریشه مجذور میانگین تقریب (RMSEA) و باقی‌مانده ریشه مجذور میانگین (RMR).

جدول شماره ۱- تحلیل عاملی تأییدی سؤال‌های مقیاس

Chi-Squar=344.98, df=200, P-value=0.00000, RMSEA=0.072

شـــکل شماره ۱- برازش مدل مقیاس مدل سرمایه‌گذاری

مدل سرمایه‌گذاری

گویه	بارهای عاملی	S.E.	t	R2
۱. از رابطه خود احساس رضایت می‌کنم.	۰/۴۹	۰/۱۴	۱۴/۵۴	۰/۸۷
۲. رابطه من از رابطه دیگران بسیار بهتر است.	۰/۶۴	۰/۱۶	۱۱/۷۳	۰/۶۷
۳. رابطه من نزدیک به ایده‌آل است	۰/۵۳	۰/۱۵	۱۴/۸۳	۰/۸۹
۴. رابطه ما مرا بسیار خشنود می‌سازد.	۰/۳۰	۰/۱۴	۱۶/۲۶	۰/۹۸
۵. رابطه ما در ارضای نیازهای من به صمیمیت، همدمی، و غیره موفق است.	۰/۳۷	۰/۱۵	۱۵/۳۰	۰/۹۲
۶.افراد دیگری غیر از همسرم که احتمال رابطه عاطفی با آن‌ها وجود دارد، بسیار جذاب هستند.	۰/۴۲	۰/۱۴	۸/۰۷	۰/۴۱
۷. گزینه‌های جایگزین من برای رابطه (ایجاد رابطه با شخص دیگر، گذراندن وقت با دوستان یا به‌تنهایی، و غیره) نزدیک به ایده‌آل هستند	۰/۴۰	۰/۱۵	۱۰/۰۹	۰/۵۸
۸. اگر در رابطه با همسرم نبودم، مشکلی برایم پیش نمی‌آمد شخص دیگری را برای ایجاد رابطه پیدا می‌کردم	۰/۷۲	۰/۱۸	۹/۶۵	۰/۵۴
۹. گزینه‌های جایگزین من (ایجاد رابطه با شخص دیگر، گذراندن وقت با دوستان یا به تنهایی و غیره) برایم جذاب و خوشایند هستند	۰/۹۳	۰/۱۵	۱۲/۱۸	۰/۷۵
۱۰. نیازهای من به صمیمیت، همدمی، و غیره می‌توانند به‌راحتی در رابطه‌های جایگزین ارضا شوند	۰/۶۶	۰/۱۵	۱۰/۷۲	۰/۶۳
۱۱. چیزهای زیادی برای رابطه‌مان گذاشته‌ام که اگر این رابطه به پایان برسد از دستشان خواهم داد.	۰/۶۲	۰/۱۷	۹/۵۷	۰/۵۲
۱۲. جنبه‌های زیادی از زندگی من (فعالیت‌های تفریحی و غیره) با همسرم پیوند خورده است و در صورت اتمام رابطه همه آن‌ها را از دست خواهم داد.	۰/۷۱	۰/۱۹	۱۱/۲۹	۰/۶۶
۱۳. احساس می‌کنم شدیداً درگیر رابطه‌ام شده‌ام چراکه چیزهای زیادی برایش گذاشته‌ام	۰/۹۱	۰/۱۵	۱۴/۶۰	۰/۹۱
۱۴. در صورت اتمام رابطه با همسرم، روابطم با خانواده و دوستان پیچیده خواهد شد (برای مثال همسرم با افرادی که برایم مهم هستند رابطه دوستانه دارد).	۰/۵۰	۰/۲۳	۶/۵۷	۰/۲۸
۱۵. در مقایسه با افراد دیگری که می‌شناسم، سرمایه‌گذاری زیادی در رابطه با همسرم کرده‌ام	۰/۶۳	۰/۱۸	۸/۷۹	۰/۴۶
۱۶. می‌خواهم رابطه‌مان مدت بسیار زیادی به طول بینجامد	۰/۴۶	۰/۱۳	۱۰/۸۸	۰/۶۲
۱۷. در حفظ رابطه خود با همسرم متعهد هستم	۰/۳۰	۰/۱۲	۸/۴۶	۰/۴۳
۱۸. اگر رابطه‌مان در آینده‌ی نزدیک به پایان برسد ناراحت نخواهم شد	۰/۴۲	۰/۲۲	-۵/۰۷	۰/۱۸
۱۹. احتمال آن هست که در طول یک سال آینده رابطه‌ای را با شخص دیگری آغاز کنم.	۰/۳۷	۰/۱۳	-۲/۷۹	۰/۰۵
۲۰. من حس می‌کنم شدیداً به رابطه‌مان وابسته‌ام احساس می‌کنم پیوندی قوی با همسرم دارم	۰/۹۸	۰/۱۴	۱۳/۹۳	۰/۸۴
۲۱. می‌خواهم رابطه‌مان تا ابد ادامه پیدا کند.	۰/۷۵	۰/۱۳	۱۳/۷۷	۰/۸۳
۲۲. من به آینده بلند مدت رابطه‌ام گرایش دارم	۰/۷۹	۰/۱۳	۱۳/۶۶	۰/۸۲

جدول شماره ۲- شاخص‌های تحلیل عاملی تأییدی مقیاس سرمایه‌گذاری

$\chi2$	Df	$\chi2$/df	GFI	AGFI	CFI	RMSEA	RMR
۳۴۴/۹۸	۲۰۰	۱/۷۲	۰/۹۳	۰/۹۰	۰/۹۷	۰/۰۷	۰/۰۶

در جدول شماره ۱ نتایج تحلیل عاملی تأییدی سؤالات مقیاس مدل سرمایه‌گذاری به‌صورت مقادیر بارهای عاملی (P.E.)، خطای استاندارد برآورد بارهای عاملی (S.E.)، مقادیر t برای بررسی معنی‌داری بارهای عاملی و ضریب تعیین هر یک از سؤالات روی عامل مربوطه (R2) ارائه شده است. بررسی مقادیر بارهای عاملی حاکی از آن است بارهای عاملی در حد رضایت بخشی است (P.E.>۰/۳).

بررسی میزان تفاوت برازش مدل مورد بررسی حاکی از آن است که مدل با داده‌ها برازش خوبی دارد، یعنی نتایج مطالعه از مدل چهار عاملی متمایل حمایت می‌کند. بررسی شاخص‌های برازش مدل حاکی از آن است که مدل مورد نظر برازش نسبتاً مطلوبی با داده‌ها دارد. اگر مجذور خی ازلحاظ آماری معنادار نباشد، دال بر برازش بسیار مناسب است. اما این شاخص در نمونه‌های بزرگ‌تر از ۱۰۰ غالباً معنادار است و از این رو شاخص مناسبی برای سنجش برازش مدل نیست. اگر شاخص نسبت مجذور خی بر درجه آزادی، کوچک‌تر از سه باشد برازش بسیار مطلوب را نشان می‌دهد. اگر شاخص‌های CFI، AGFI، GFI بزرگ‌تر از ۰/۹۵ و شاخص‌های RMSEA و RMR کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد بر برازش بسیار مطلوب و بسیار خوب دلالت دارد و اگر شاخص‌های CFI، AGFI، GFI بزرگ‌تر از ۰/۹۰ و شاخص‌های RMSEA و RMR کوچک‌تر از ۰/۰۸ باشد بر برازش مطلوب و خوب دلالت دارد (۴۰- ۳۸). درنتیجه شاخص‌های CFI، GFI، RMR بر برازش بسیار مطلوب و بسیار مناسب دلالت دارد و شاخص‌های AGFI و RMSEA بر برازش مطلوب و مناسب دلالت دارد و بر مبنای شاخص نسبت مجذور خی بر درجه آزادی برازش رضایت‌بخش است (جدول شماره ۲). بنابراین، بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مدل اندازه‌گیری مرتبه اول نتیجه می‌گیریم که مدل‌های اندازه‌گیری مقیاس مدل سرمایه‌گذاری، روایی مناسب برای کاربرد در جامعه مورد مطالعه را دارد. به منظور بررسی روایی پرسشنامه مدل سرمایه‌گذاری، این پرسشنامه به همراه مقیاس سازگاری زناشویی (DAS) روی ۵۰ آزمودنی اجرا شد و سپس ضریب همبستگی بین آنها محاسبه شد.

جدول شماره ۳- ضرایب همبستگی مقیاس مدل سرمایه‌گذاری با سازگاری زناشویی

متغیرها	رضایت از رابطه	کیفیت جایگزین‌ها	میزان سرمایه‌گذاری	تعهد شخصی
سازگاری زناشویی	۰/۸۴**	-۰/۲۹**	۰/۵۵**	۰/۷۷**

(P<۰/۰۱)**

چنانچه از جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود ضریب همبستگی بین خرده مقیاس رضایت از رابطه با سازگاری زناشویی ۰/۸۴، میزان سرمایه‌گذاری در رابطه با سازگاری زناشویی ۰/۵۵ و تعهد شخصی با سازگاری زناشویی ۰/۷۷ رابطه مثبت و معناداری دیده می‌شود. همچنین ضریب همبستگی بین خرده مقیاس کیفیت جایگزین با سازگاری زناشویی ۰/۲۹- رابطه منفی معنی‌دار مشاهده می‌شود که بیانگر روایی همگرای قابل قبول این پرسشنامه است. برای تعیین پایایی این مقیاس از دو روش آلفای کرونباخ و ضریب بازآزمایی استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ حاصل از اجرای این آزمون، برای خرده مقیاس رضایت از رابطه ۰/۹۷، خرده مقیاس کیفیت جایگزین‌ها، ۰/۸۷ و خرده مقیاس میزان سرمایه‌گذاری در رابطه، ۰/۸۵ و تعهد شخصی، ۰/۶۸ و ضریب باز آزمایی آن در فاصله یک هفته‌ای برای خرده مقیاس رضایت از رابطه ۰/۹۴، خرده مقیاس کیفیت جایگزین‌ها ۰/۸۶، میزان سرمایه‌گذاری در رابطه ۰/۸۲ و برای تعهد شخصی ۰/۶۷ برآورد شده است.

بحث

مطالعه نشان داد ساختار عاملی تأییدی حاکی از آن است که مدل با داده‌ها، برازش خوبی دارد، یعنی نتایج مطالعه از مدل چهار عاملی (سطح رضایت از رابطه، کیفیت جایگزین‌ها، میزان سرمایه‌گذاری در رابطه و تعهد شخصی) متمایل، حمایت می‌کند. نتایج مطالعه حاضر با نتایج مطالعه Rusbult و همکاران همسو است (۱۹).

بررسی بارهای عاملی نشان داد که تمامی گویه‌ها روی عوامل قابل انتظار حاصل از مدل اولیه بارگذاری شده‌اند که

در این یافته مانند مطالعه Rusbult و همکاران است (۱۹). تفاوت در بارهای عاملی گویه‌ها ممکن است به دلیل حجم نمونه و تنوع نمونه‌های مورد بررسی باشد. Impett و همکاران نیز در تحلیل عاملی که روی مقیاس مدل سرمایه‌گذاری انجام دادند، چهار خرده مقیاس مدل سرمایه‌گذاری تأیید شد (۱۸). همچنین Rodrigues و Lopes در تحلیل عاملی روی مقیاس کوتاه مدل سرمایه‌گذاری چهار خرده مقیاس سطح رضایت از رابطه، کیفیت جایگزین‌ها، اندازه سرمایه‌گذاری و تعهد شخصی را تأیید کردند که نتایج تحلیل عاملی تحقیق حاضر نیز همسو با این تحقیق است (۱۷).

همچنین مطالعه نشان داد ضریب آلفای کرونباخ حاصل از اجرای این آزمون، برای خرده مقیاس‌ها بین ۰/۶۸ تا ۰/۹۷ به دست آمد که با نتایج پژوهش Rusbult و همکاران (۱۹) و Impett و همکاران که به ترتیب ضریب آلفای کرونباخ را بین ۰/۸۲ تا ۰/۹۲ و ۰/۴۷ تا ۰/۸۷ به دست آوردند، همسو می‌باشد (۱۸). ضریب باز آزمایی آن در فاصله یک هفته‌ای برای خرده مقیاس از ۰/۶۷ تا ۰/۹۴ به دست آمد که با نتایج مطالعه Rusbult و همکاران، ۰/۷۱ تا ۰/۹۳ که گزارش کرده‌اند همسو می‌باشد (۱۹). ضریب همبستگی خرده مقیاس‌های مدل سرمایه‌گذاری با نمره کل پرسشنامه سازگاری زناشویی معنادار بود به این صورت که ضریب همبستگی بین نمره کلی سازگاری زناشویی با خرده مقیاس سطح رضایت از رابطه ۰/۸۴، اندازه سرمایه گذاری ۰/۵۵، تعهد شخص ۰/۷۷ و با کیفیت جایگزین‌ها ۰/۲۹- به دست آمد که حاکی از همسویی مطالعه حاضر با مطالعه Rusbult و همکاران بود و این مسأله بیانگر روایی همگرای مناسب این پرسشنامه است (۱۹).

از جمله محدودیت‌های مطالعه حاضر، محدود بودن آن در زوجین شهر تهران بود که تعمیم‌پذیری نتایج را به جمعیت‌های دیگر دچار اشکال می‌کند. بنابراین پیشنهاد می‌شود که در مطالعه‌های آینده این امر مورد توجه قرار گرفته و در نمونه‌های آماری بزرگ‌تر و ناهمگون‌تر مورد بررسی قرار گیرد.

نتیجه‌گیری

مقیاس مدل سرمایه‌گذاری از روایی و پایایی بالایی در جمعیت ایرانی برخوردار است و با توجه به آن‌که سؤالات آن متناسب بافرهنگ ایرانی است، می‌توان از آن به عنوان ابزاری معتبر برای سنجش و شناسایی مؤلفه‌های که باعث افزایش تعهد زناشویی می‌شود، استفاده کرد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان برخود لازم می‌دانند تا از تمام کسانی که در انجام این مطالعه مشارکت نموده‌اند، تقدیر و تشکر نماید.

تعارض منافع

نویسندگان اظهار می‌دارند که هیچ‌گونه تعارض منافعی در مورد این مقاله وجود ندارد.

REFERENCES

1. Adams J-M, Jones W-H. The Conceptualization of Marital Commitment: An Integrative Analysis. Journal of Personality and Social Psychology. 1997;72(5):1177.
2. Weigel D-J, Ballard-Reisch D-S. Constructing Commitment in Intimate Relationships: Mapping Interdependence In The Everyday Expressions Of Commitment. Communication Research. 2014;41(3):311-32.
3. Clements R, Swensen C-H. Commitment to One's Spouse as a Predictor of Marital Quality Among Older Couples. Current Psychology. 2000; 19(2):110-9.
4. Tang C-Y, Curran M-A. Marital Commitment and Perceptions of Fairness in Household Chores. Journal of Family Issues. 2013; 34(12):1598-622.
5. Arriaga X-B, Reed J-T, Good Friend W, Agnew C-R. Relationship Perceptions and Persistence: Do Fluctuations in Perceived Partner Commitment Undermine Dating Relationships? Journal of Personality and Social Psychology. 2006; 91(6):1045.
6. Masters A. Marriage, Commitment and Divorce in a Matching Model with Differential Aging. Rev Econ Dyn. 2008; 11(3):614-28.
7. Kapinus C-A, Johnson M-P. The Utility of Family Life Cycle as a Theoretical and Empirical Tool Commitment and Family Life-Cycle Stage. Journal of Family Issues. 2003; 24(2):155-84.
8. Olson J-R, Goddard H-W, Marshall J-P. Relations among Risk, Religiosity, and Marital Commitment. Journal

of Couple & Relationship Therapy. 2013;12(3):235-54.

9. Sprecher S. Equity and Social Exchange in Dating Couples: Associations with Satisfaction, Commitment, and Stability. Journal of Marriage and Family. 2001 Aug 1;63(3):599-613.

10. Kurdek L-A. Attractions and Constraints as Determinants of Relationship Commitment: Longitudinal Evidence from Gay, Lesbian, and Heterosexual Couples. Personal Relationships. 2000;7(3):245-62.

11. Mehdizadegan I, Renani Z-S. Comparing of Sexual Satisfaction, Marital Commitment, Marital Intimacy and Body Image among Married Employed and Married Housewives Women. International Journal of Psychology. 2016;51:683.

12. Harmon D. Black Men and Marriage: The Impact of Spirituality،Religiosity, and Marital Commitment on Satisfaction. Unpublished Doctoral Dissertation, University of Alabama. 2005.

13. Rusbult CE. Commitment and Satisfaction in Romantic Associations: A Test of the Investment Model. Journal of Experimental Social Psychology. 1980;16(2):172-86.

14. Alaf B-C, Zahrakar K, Sanai B. Effect of Practical Application of Intimate Relationship Skills Program in Marital Commitment of Couples. Journal of Research & Health. 2017;7(1):653-62.

15. Gettings P-E, Wilson S-R. Examining Commitment and Relational Maintenance in Formal Youth Mentoring Relationships. Journal of Social and Personal Relationships. 2014 12(1):53-62.

16. Etcheverry P-E, Le B, WU T-F, Wei M. Attachment and the Investment Model: Predictors of Relationship Commitment, Maintenance, and Persistence. Personal Relationships. 2013; 20(3):546-67.

17. Rodrigues D, Lopes D. The Investment Model Scale (IMS): Further Studies on Construct Validation and Development of a Shorter Version (IMS-S). The Journal of Ggeneral Psychology. 2013;140(1):16-28.

18. Impett E-A, Beals K-P, Peplau L-A. Testing the Investment Model of Relationship Commitment and Stability in a Longitudinal Study of Married Couples. Current Psychology. 2001; 20(4):312-26.

19. Rusbult C-E, Martz J-M, Agnew C-R. The Investment Model Scale: Measuring Commitment Level, Satisfaction Level, Quality of Alternatives, and Investment Size. Personal Relationships. 1998;5(4):357-87.

20. Durko A-M, Petrick J-F. Travel as Relationship Therapy: Examining the Effect of Vacation Satisfaction Applied to the Investment Model. Journal of Travel Research. 2016;55(7):904-18.

21. Beals K-P, Impett E-A, Peplau L-A. Lesbians in Love: Why Some Relationships Endure and Others End. Journal of Lesbian Studies. 2002; 6(1):53-63.

22. Schmitt T-A. Current Methodological Considerations in Exploratory and Confirmatory Factor Analysis. Journal of Psychoeducational Assessment. 2011; 29(4):304-21.

23. Hooman, H-A, Askari A. Factor Analysis: Difficulties and Dilemmas it. Journal of Psychology. 2005: 35, 1-22.

24. Spanier G-B. Measuring Dyadic Adjustment: New Scales for Assessing the Quality of Marriage and Similar Dyads. Journal of Marriage and the Family. 1976:15-28.

25. Sanaei B. The Role Of The Family of Origin in Marriage Children. Journal of Consulting Research and News, 1999, 21-26. (Full Text in Persian)